



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Vir Apostolicvs seu Vita Et Virtvtes R.P. Alberti  
Chanowsky è Societate Iesu in Provincia Boëmiae**

**Tanner, Jan**

**Coloniæ Agrippinæ, 1660**

Caput I. Natales Patris Alberti Chanovvsky: Ætas prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50633)

## CAPUT I.

*Natales Patris Alberti Chanovvsky:  
Æ: as prima.*

**D**Ervetus ac prænobilis est in Boëmia Equitum familia, nunc tres in ramos, olim in plures divisa, CHANOVVSKYORVM, CZASTOLARORVM, & DLAVHOVVESKYORVM, qui ut eâdem radice orti, ita idem gentilitium agnomem habent omnes, DE LONGA VILLA; ut & eadem signa gentilitia gerunt pro clypeo, illum videlicet rotundum ligneum umbonem, quo lanceæ posteriori in parte ad ipsam manum circumposito dexter militis humerus & pars pectoris obtegitur: qui umbo cum linguâ Boëmicâ Koravoz appellatur, homines huius prosapiæ in Boëmia per plura secula Kotavezovve fuerunt nuncupati.

Multos stirps hæc dedit viros egregios Boëmiæ, dignitatibus in Republica claros, è quibus nuper *Ioannem Henricum Chanovvsky*, Arcis Raby Dominum Regni Boëmiæ Subcamerarium vidimus, cuius Pa-  
trius

9  
ruus VVolffgangus Doctorali Bononiæ u-  
triusque juris laureâ donatus , Præpositus  
deinde fuit in Boëmia Regio in Carlsteinē-  
fi Arce Sacello Coronæ Boëmiæ cateris-  
que Regni cimeliis servandis à Carolo IV.  
Cæsare erecto. Quo in munere ita virtutes,  
dotesque suas reliquas probavit omnibus,  
vt communibus passim vocibus Archiepi-  
scopi Pragensis sublimem dignitatem ei  
ominarentur : sed mors invida annorum  
triginta & unius florentem ætate abripuit  
anno à partu Virginis 1586.

Alter eiusdem Ioannis Henrici Patruus  
VVolfgangi frater, dictus etiam ipse Io-  
annes Chanovvsky Eques de Longa villa  
hæreditarius. Toparcha in Dozuz, Hra-  
disttê, Teinisttê &c. ex Catharina VVa-  
lovvska de Aussusij 15. genuit liberos.

Inter quos Reverendus P. Albertus no-  
ster octavo loco genitus est anno à partu  
Virgineo 1581. in Svviradice, pago Pa-  
rentibus eius subdito, in Districtu Pra-  
chenfi. qui deinde, vt erat ipse vñtutibus  
ac Deo penitus addictus, ita è fratribus  
suis præcipuè dilexit amore Carolum na-  
tu post se proximū, Toparchā in Dozuz, vt  
quem pietati præ fratribus cateris exper-  
tus est esse addictiorem. Et nunc quidem

dum hæc scribo , è fratribus sororibus-  
 que eius sola Magdalena vidua , quondam  
 Equiti Ioachimo Hubkæ de Czernicz nu-  
 pta , tertio decimo inter liberos illos lo-  
 co nata etiamnum est superstes. Aviam pa-  
 ternam habuere Marianam ex sanguine  
 Baronum , nunc S. R. I. Comitum Kooz  
 de Dobes. Aviam maternam stirpe V Ven-  
 celianam. Quam P. Alberti genealogiam  
 ea de causa accuratiùs persequor , vt qui-  
 eunq; eum ad se quoquo modo pertinui-  
 sse advertterint, domesticum habeant ad  
 virtutes exemplum & commune cum So-  
 cietate nostra ( tanquam sibi multum in  
 P. Alberto coniuncta ) in tantis viri huius  
 virtutibus solatium.

Gerulam liberi hi omnes ( duobus tri-  
 busve exceptis ) eandem habuere quan-  
 dam raræ admodum pietatis Ancillam no-  
 mine Margaretam , è pago illo Svviradi-  
 ce oriundam : cuius constantissimus in  
 DEUM & virtutis studium affectus , & a-  
 nimus in oratione indefessus , adeò , vt  
 quicquid ageret , quocunque incederet,  
 ubicunque consisteret , tacita semper su-  
 spira fundere , semper orare , quin &  
 grandem quandoque noctis partem , nec  
 Brumæ frigoribus impedita precibus im-  
 pen-

pendere adverteretur, in magnam omnem  
rapiebat sui admirationem & æstimationem.  
Mansitque etiamnum post mortem  
eius vitæ sanctæ odor tantò gratior, quod  
eundem virtutis ac pietatis suæ tenorem  
nunquam interruptum ad sepulcrum usque  
iam propè septugenaria continuavit.

Hæc ergo tantæ probitatis femina, dum  
infantem Albertum curaret, visa est sibi  
in somnio ad ædem S. Michaëli sacram di-  
ctam in Kameyk, pago Dozicensi (quæ  
parentum eius fuerat sedes ordinaria) im-  
minentem cum Albertulo ascendisse, &  
ante aram maximam consistere: cum re-  
pente puerulus ille ex vlnis eius ereptus,  
coelum versus, sub ipsas nubes est altis-  
simè elevatus. Hoc somnium pijsimæ an-  
cillæ oblatum, ut futuræ P. Alberti San-  
ctitatis divinitus datum præsagium fuisse  
passim creditur, persuasere altissimæ illæ  
planèque coelestes, quas referemus eius  
virtutes.

Nea minus & ipse virtutis futuræ, atque  
animi piæ heroici, quo adversus Dæm-  
onem bella Domini esset præliaturus, da-  
bat à teneris specimen. Abiectis siquidem  
puerilibus crepundijs rebusque ac nugis  
alijs quas ætas illa despexit, totus erat in

Altaribus, ac Sacellis extruendis, exor-  
 nandisque. Præferebat palam à teneris  
 sese Sacerdotem aliquando fore; atq;  
 huius sanctissimi Ordinis spem ac desi-  
 derium tantum ostendebat; ut à Pa-  
 rentibus impetraverit sacerdotalem pro  
 Missa celebranda apparatus ætati suæ ap-  
 tum, & parvulam, ut vocamus casulam  
 seu planetam è tela coloris viridis, in quam  
 ipse deinde elegantia maioris gratiâ figu-  
 ris & floribus rudi atramento puerili manu  
 depictis distinxit. Hac indutus Sacra myste-  
 ria imitabatur, in suprema domus seu ca-  
 stri paterni parte, ubi sacellum huic rei e-  
 rexit ex asseribus, & suggestum altissimo  
 loco sub recto, unde conciones Apostoli-  
 cum quid iam tum spiranter habebat sapif-  
 simè feruidissimèque ad Fratres suos ac So-  
 rores, aliosque è pago Dozicensi congre-  
 gatos homines, quos ad illa sua pia exer-  
 citia diligenter invitabat. Quanquam nul-  
 la opus erat invitatione: vltro siquidem  
 plebs rustica, quamvis aliàs templum &  
 conciones Parochorum accederet invita-  
 & coacta, quamprimum eum dicturum  
 pro concione inaudit, avidissimè accur-  
 rebat. Tanta iam tum erat in sermonibus  
 eius pietas! tam grata eloquentia! tam dul-  
 cis

13  
eis ardor ! Non enim , puerulus licet , ef-  
futebat & garriebat puerilia ; sed verbis  
feriis hortabatur ad virtuem , perstrin-  
gebat vitia , & officii Christiani partes in-  
culcabat eleganter , & audenter.

Decantabat ibidem psalmos , & alios  
cantus pios ritu Ecclesiastico , ac preces  
persolvebat devotissimè planeque affectu  
ferio ; benedictionibus certis sacrabat a-  
quam , panem , carnes & cibaria alia.  
Cumque à grandioribus interrogaretur,  
verène hæc censenda essent ritè benedicta ;  
verane , hoc ab eo peractum officium esset  
Missæ sacrificium ; respondebat : *esse saltem  
aliquantulum* : vnde nec ossa è carnibus  
à se benedictis volebat canibus obijci.  
Quod quàm verè asseruerit patet ex Dæ-  
monis in has eius actiones odio & indi-  
gnatione : eo siquidem tempore , quo  
puerulus iste Mysteria Christiana sic refe-  
rebat , & magnū adūbrabat pietatis ardorē,  
grandes aliquādo excitavit Dæmon ibi tu-  
multus , & strepitus terribiles , vt nutri-  
ces arreptis infantibus fugam præ conster-  
natione tentarent , alique natu licet gran-  
dævi præ horrore frigidi circumspicerent.  
Alberto tamē ad hæc tam imperterrito , vt  
verbis gestuque confirmaret ipse omnes,

& à fuga prohiberet, atque ad constanter perseverandum, & ferventius ac intensius orandum animaret donec victum Dæmonem à terriculamentis illis ac inconditis tumultibus cessare coëgissent. Ita statim à primis unguiculis Dæmoni nunquam cedere assuebat.

Castitatis iam tunc erat tam studiosus, ut nec à sanguine proximis fæminis corollam aut florem ullum unquam voluerit acceptare.

Optabant Parentes pueritiam eius & adolescentiam equestribus aptare exercitijs, adeoque venationibus, equitatione, canibus, avibus eum cupiebant delectari; sed non id volebat Deus, qui ut suum sibi servum pedetentim à mundo avelleret, divinæ suæ Providentiæ ordinatione disposuit, ut Albertus seu Parentum, seu propriæ voluptati nimium obsecutus, dum equos incautus tractat, exerceretque cupidius, ab eorum ferocia nocumētum acceperit in corpore, & valetudinis detrimentum.

Missus cum Fratre suo Bohuslao, natu ante se proximo Pragam adhuc admodum puer, ad literarum studia in Academia Societatis Iesu decurrenda casum passus est.

est mirabilem, quem manu propria de se ipse consignatum in chartis suis reliquit.

Est in Regiæ Pragensis Arcis templo Metropolitanano olim ab ipso Christo Domino favore singulari, & tam admirando primùm consecrato, dein vero à S. VVolfango Ratisbonnensium Antistite jussu eiusdem Salvatoris Dei, rogatu verò S. VVenceslai Martyris, tunc Boëmiæ Principis, honorificè dicato, humatus B. Ioannes à Patria cognominatus Nepomucenus, eiusdem Ecclesiæ quondam Canonicus & Ioannæ Imperatrici VVencellai Cæsaris, Regisque Boëmiæ cognomento Pigri, Conjugi à confessionibus, & Eleemosynis: qui dum ea, quæ pro sacro Tribunali apud ipsum Regina pænitens sub sigillo Sacramentali deposuerat, nollet sacrilego Cæsari ullo modo manifestare, noctu est latenter è Ponte Pragensi in præterlabentem Moldavam gloriosus Martyr præcipitatus. Sed pretiosam apud se mortem eius Deus latere noluit; nam & Moldava flumen (vt in manuscripto suo codice oculatus testis Paullus Zidek S. Theologiæ per quinque Academias Doctor & in communi Fidei Catholicæ post Hussi temporæ per Boemiam ruina ipse ad senectam ultimam

mille

mille inter incommoda medios inter hæreticos, atque in ipsa Georgij Regis Schismatici Aula constantissimus palam semper & invictus S. Romanæ Ecclesiæ Filius annotatum reliquit) Flumen, inquam, Moldaua cursum stitit, aded, vt siccis vestigiis totus eius alveus posset perambulari: & Imperatrix ad fenestram precibus intenta ternis noctibus continuis lumen eò loci, quo mersus fuerat super stagnantes aquæ reliquias aspexit: quæ situm proinde mandato eius est, quid illic sub aquis lateret, repertumque venerabile illud corpus, & in Templo S. Viri sepultum; miraculis etiam quibusdam ad monumentum eius consecutis. Quare populi in eum veneratio ita crevit, vt tametsi à S. sede Apostolica (cuius solius est de vera viri huius sanctitate sine periculo erroris decernere) nulla accesserit autoritas, tantæque ab hæresi per duo secula intercurrebant in Boemia tenebræ, pro sancto tamen & vero Martyre sit semper habitus culu publico, & appensis ad eius sepulchrum anathematis, aded, vt ad illud etiam non secus, quam ad reliquorum in ea Ecclesia sepulcorum Sanctorum monumenta, lampas ignem expia Serenissimi Leopoldi Guilhelmi Austriae

stræ Archiducis munificentia, foveat per-  
 petuum; cuius pientissimi Principis etiam  
 mandato candelabrum æneum opere per-  
 quam eleganti elaboratum ibidem super  
 vetustissimi artificii, & ex ipso Sacratissi-  
 mo illo Salomonis templo Ierosolymæo  
 adhuc superstitem, olim è Mediolanensi-  
 bus spoliis huc allatam, atque in Regum  
 Boemæ Gazaphilacio hætenus conserva-  
 tam basin itidem æneam erectum, inter  
 reliquorum Sanctorum statuas, etiam B.  
 Ioannem Nepomucenum supernè ostentat.  
 Quia tamen reperi sunt nonnulli, qui cul-  
 tum Sancti & Martyris venerabili huic vi-  
 ro denegarent, eiusque apud Deum meri-  
 ta despicerent, adeoque locum sepulturæ  
 eius per contemptum auderent calcare, fie-  
 bat ut mox divina in eos ultio subsecuta  
 ostenderet, quo loco Martyr ille esset in  
 coelis. Deprehensum namque, & vulgo  
 observatum est, ea ipsa adhuc die publi-  
 cam aliquam homines illos pati solitos i-  
 gnominiam, & gravissimo aliquo coram  
 plebe affici à Deo consuevisse pudore. Quæ  
 res in causa fuit primùm quidem, ut qui-  
 bus ignominie aut erubescencie pericu-  
 lum imminet, eum sibi passim hodieque  
 apud Deum implorent Patronum: deinde  
 verò

verò vt autoritate publica humus illa tota rudibus & raris quibusdam cratibus ferreis cingeretur in signum populo, ne sacrum locum incauti facillè calcarent: sed quia adhuc petulantia patebat aditus, superaddita sunt elegantiores ac densiores ferreae crates alterae, quae ita nunc locum altè ambiunt, vt videantur omnem iniuriam à monumento illo satis prohibere. Non poterant tamen satis prohibere Calvinisticum furorem, qui cum Anno 1619. Boemiam miserrimè invasisset, ausus est & crates illas invadere, atque vt prius imagines, sacraque prope omnia per summum scelus ex Metropolitana illa Ecclesia proturbaverat, etiam hoc Catholicae pietatis monumentum tentare demoliri: perfecissetque Turcici facinus, nisi Deus vindex adfuisset in tempore, qui ex scelestissimis illis iconoclastis nonnullos, dum crates illas furiosi demoliuntur & lacerant repentino in terram abiecit impetu semianimes, quos loci iam prope & ipsi exanimis ex templo pro crates extulerunt.

Dum ergo Pragæ daret, Albertus noster operam mediæ aut certe supremæ classis Grammaticæ, essetque annorum forte quatuordecim, Pater ejus Ioannes Pragam venerat,

nerat, cum quo Sanctorum, ac præcipue Patronorum Boëmiae corpora venerationis ergo dum visitat, accidit ut etiam ad supra relatam B. Ioannis Nepomuceni monumentum venirent, ubi referente Parente didicit quantæ locus esset venerationis, quantæ Deo, Martyris illius honor curæ, quam certa eorum pæna, qui terram illam proterve conculcare auderent, adeo, ut Virgo quæ jã teste V Venceslao Hagek accuratopiam, Boëmiae Historico sacrû illud sepulchrum pede protervo calcare impudenter ausa, dum inde redux maximam inter populi frequentiam Pontem Pragensem transiret exorto repente vento uehementi quasi quodã turbine involuta, vestisq; eius palam fuerit eleuata incredibili eius dedecore, et ignominia.

*Adhuc cogitare mecum capi (iuuat enim ipsum P. Albertum hæc de se in manuscriptis referentem audire) facile id contingere potuisse fœminæ, sed viro aut puero quæ ratione quid simile contingere posset? Quare experiûdi gratiã cum eo tempore adhuc clatra circa sepulcrum Sancti essent raræ & demissa pedem eo cum contemptu datã operã imposui, ita vt sepulcrum calcarem. Accidit autem cum ad antiquam Urbem per Par-*

*vam*

tem rediremus ambulando sequebar parentem, & ecce incidi in latentem quandam foueam vsque ad genua, qua Praga solent esse in plateis hieme ex congesta glacie & niuibus: & fere illic calceum reliqui, irridente me toto populo pudore insigni fui suffusus. Et veniens ad Pontem prope imaginem crucifixi, illic recidi, & in luto circumquaque in pallio meo obvolutus fui: & quasi tunc interius hanc vocem audivi. In hoc loco ille Sanctus de Ponte in aquam fuit praecipitatus & submersus. Summo pudore affectus fui mirantibus, & ridentibus hominibus quid, cur, & quomodo mihi hoc accidisset.

## C A P U T II.

*Ingressus in Societatem IESV & vita Patris Chanovvski vsque ad Missiones.*

**E**X Academia Pragensi post tempus aliquod iuxta voluntateue Parentum translatus est cum Fratre suo Krum Louium: vbi studiis humanioribus in Gymnasio Societatis IESV prope absolutis Albertus Societatem IESV cogitare & expetere capit: cum